

РЕШЕНИЕ

№ 707

гр. София, 11.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 5-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на единадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Зорница Хайдукова

Членове: Величка Борилова
Зорница Гладилова

при участието на секретаря Мария Ив. Крайнова
като разгледа докладваното от Зорница Гладилова Въззивно търговско дело
№ 20221001000529 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 и следващите от ГПК.

С решение от 09.03.2022 г. по т.д.№ 804/2021 г. СГС, ТО, 4 състав е отхвърлил предявения от „АГ Булгруп“ ЕООД срещу ЗАД „Армеец“ АД иск с правно основание чл.432, ал.1 КЗ за сумата от 49 243.84 лв. – застрахователно обезщетение по застрахователна полица N 19 205 1003 *****/10.04.2019 г. за застраховка „отговорност на превозвача на товари по шосе“ и е осъдил „АГ Булгруп“ ЕООД, ЕИК 175360508, гр.София, бул.“Витоша“ N 66, ет.4, да заплати на ЗАД „Армеец“ АД, ЕИК 121076907, гр.София, ул.“Стефан Караджа“ N 2, съдебни разноски в размер на 600 лв.

Срещу решението е подадена въззивна жалба от „АГ Булгруп“ ЕООД, което поддържа, че то е незаконосъобразно и необосновано и моли да бъде отменено от въззивния съд, който да постанови ново като уважи предявените искове. Счита, че е активно легитимиран да получи обезщетението, за повредите по тръбите му, които се е ангажирал да продаде и достави на строителните площадки на „Кенпайп индъстрис интернешънъл инк - клон България“ КЧТ. Застрахователния договор предвиждал задължение на застрахователя да покрие липсите и повредите по товара, за които превозвачът е отговорен. Застрахователят изпратил свой представител, който изготвил „Аварийен проткол“, подписан само от него. „Аварийният протокол“ бил частен документ, установяващ, че при посещение на товаро-разтоварната база в с. Тодоричене, но не и на място на произшествието край Девня, товара е с „транспортни колани“ като огледа е извършен на 16.03.2020 г. в с. Тодоричене без да бъде посочено, че друго укрепване липсва или че причина за повредите са само укрепления с колани. Въз основа на този протокол вещо лице П. дала заключение, че това укрепване е недостатъчно. Въззивникът оспорил заключението. Свидетелят Г., който е водачът на

застрахования превозвач, посочил, че и 12-те колана, които бил поставил били скъсани след аварията, а по дължина на ремаркетото имало П-образни стойки - три на брой, както и монтирани винкели, за стабилизиране на П-образната стойка. Клинове не бил монтирал, но на П-образната стойка имало ъгли. Имало противоречие между изводите на вещото лице П., която се позовавайки се само на аварийния протокол казала, че вероятността, ако е имало метално укрепване, товарът да изпадне била малка и сведенията на вещото лице Е., който бил слушал поне един от свидетелите и гледал снимки в съдебно заседание, изготвени от служители на МВР, и посочил, че десните гуми на ремаркетото попаднали в канавката и платформата ремаркетото се е наклонила поради, което товарът е нямало как да не изпадне. За укрепване с П-образни профили свидетелствал и свидетелят Т.. По делото бил представен снимков материал от мястото на произшествието, изготвен от служителите на „Пътна полиция“ като на снимки 5 и 6 (по поредност) се виждали метални профили, непосредствено зад кабината на камиона, които за разлика от всичко останало не са се изсипали заедно с тръбите извън пътя. На 2, 3, 4, 5 и 6 снимка от тези на служителите на МВР се виждало, че и камионът и ремаркетото са в канавката и самата композиция е наклонена така, както сочи вещото лице Е.. Товарът бил с огромно тегло и каквото и укрепване да му се постави не би издържало преминаване през канавките.

Въззивникът счита, че размерът на вредите е доказан. Уврежданията по тръбите са констатиран и от представителя на застрахователя, който записал, че повредите им ги правят негодни съобразно предназначението им. Съдебното заседание, в което се провело изслушване на заключението на вещото лице П. било при условията на забрана на председателя на Софийски градски съд за времето в седмицата от 13.12.2022г. до 17.12.2022г. да се провеждат открити съдебни заседания поради епидемичната обстановка. При обаждане за следващата дата един час преди заседанието деловодителят на състава заявил, че заседание ще се провежда. На стр. 5 вещото лице е записало че стойността на „увредените повредени“ е 49 243.84 лева. На предходната страница вещото лице допуснало техническа грешка като посочило, че стойността на увредените тръби преди увреждането е 53 594.56 лева. Това била цената им преди повредата. Стойността на материала като скрап е 200 лева за тон, а тръбите са общо 22 тона приблизително /21 753.60 кг./. Двеста лева по 21 753.60 кг. Правело 4 350.72 лева. Разликата между 53 494.56 лева /стойността на тръбите преди увреждането/ и цената им за скрап - 4350.72 била 49 243.84 лева. Вредата за ищеца била 49 243.84 лева, а не останките толкова.

Въззивникът оспорва да е изтекла погасителна давност за вземането му, тъй като през време на извънредното положение, което следва настъпането на увреждането, погасителната давност не тече. Не тече и през време на срока за произнасяне на застрахователя по доброволната претенция пред него. (чл. 378 ал. 9 от КЗ „Давността по вземането на увреденото лице по пряк иск срещу застрахователя, както и на застрахования и ползващото се лице спира да тече от датата на предявяване на претенцията пред застрахователя до датата на получаването на произнасянето на застрахователя по чл. 108, ал. 1, съответно до изтичане на максималния срок за произнасяне по чл. 108, ал. 2, 3 или 5, която от двете дати е по-ранна.“). Претенцията пред застрахователя е заведена на 28.10.2020 г., а застрахователя се е произнесъл едва на 15.06.2021 г. или поне тогава е поставен изходящ номер на писмото му.

Въззивникът поддържа, че в чл. 3 т.3.1. на Споразумение № 1 за доставка на тръби от 19.12.2019 г. било прието като мястото на доставка съответната строителна площадка по проекта. На стр. 2 от споразумението било посочено, че проектът се изпълнява в участъците Беглеж, Дерманци, Калугерово и Батулци, които са в областите Ловеч и Плевен. Във всички документи по делото била посочена като база, в която се съхраняват тръбите за влагането им в строежа - в област Ловеч. Увреждането на тръбите настъпило край град Девня, обл. Варна, където са натоварени тръбите от превозвача, застрахован при ответника. Съгласно чл. 3, т. 3.7 от договора собствеността и риска върху всяка част от тръбите се прехвърля на Възложителя при доставката им.

Въззивникът е поискал от съда да допусне допълнителни устни обяснения от

вещото лице Н. П. относно техническите грешки в констативната част на заключението.

Въззиваемият ЗАД „Армеец“ АД оспорва въззивната жалба и моли решението да бъде потвърдено. Счита, че по делото е установено, че е налице изключен риск, тъй като било доказано, че тръбите са били неподходящо закрепени. От заключението на вещото лице П. се установявало, че остатъчната стойност на тръбите била 49 243.84 лв., която била съответна на претендираната сума. Събраните по делото доказателства установявали, че настъпването на ПТП не било във връзка с действията на водача на камиона. Липсвала и активна легитимация, тъй като увреденото лице било „Лоби транс и ко“ ЕООД. Не било процесуално нарушение от страна на съда произнасянето му по възражението за изтекла погасителна давност, тъй като исковете били приети неоснователни и не било налице условието за обсъждане на това възражение.

Въззивният съд като обсъди представените по делото доказателства и доводите на страните и съобразявайки правомощията си по чл.269 от ГПК, намира следното:

Първоинстанционното производство е образувано по иск с правно основание чл.432, ал.1 КЗ с който „АГ Булгруп“ ЕООД претендира осъждане на ЗАД „Армеец“ АД за сумата от 49 243.84 лв. Ищецът поддържа, че на 12.03.2020 г. в качеството си на товародател и собственик е натоварил 11 бр.тръби на т.а.“Ман“ с рег.***** и полуремарке с рег.*****, с превозвач на товара „Гип транс“ ЕООД. По време на транспорта от „Пристанище Варна запад“ до с.Тодоричене, Ловешка област, в близост до гр.Девня транспортното средство е участник в ПТП без участие на други транспортни средства, за което е съставен протокол за ПТП. Вследствие на това е увреден товарът. За увреждането на товара са уведомени собственика му „АГ Булгруп“ ЕООД и получателя му „Кенпайп индъстрис интернешънъл инк - клон България“ КЧТ, а тръбите са извозени до с.Тодоричане от „Лоби кар транс и ко“ ЕООД. При достигането на товара до с.Тодоричане получателят отказал да приеме товара като отбелязал върху товарителницата, че тръбите са с увреждания. Бил подписан констативен протокол, в който получателят предявил допълнително възраженията си. За увреждането на товара бил отговорен превозвача „Гип транс“ ЕООД. За събитието бил уведомен застрахователя, който посочил аварийен комисар, който извършил оглед на увредения товар и опис на уврежданията му - протокол № 4816/20.03.2020 г. Ответникът като застраховател покривал тговорността на превозвача „Гип транс“ ЕООД по силата на застрахователна полица от 10.04.2019 г. и анекс към нея.

Ответникът ЗАД „Армеец“ АД оспорва иска. Прави възражение за давност от една година по чл.378 ТЗ и чл.76 ЗАП. Оспорва, че ищецът е собственик на товара. Процесният превоз е част от мултимодален транспорт, включващ и морски превоз и липсвали данни ищецът да е собственик на стоката. Доставка на тръбите била част от договор за възлагане на обществена поръчка от „Булгатрансгаз“ ЕАД и нямало данни да е възложена на ищеца. С предаване на тръбите на превозвача било прехвърлено правото на собственост върху тях в полза на купувача „Кенпайп Индъстрис Интернешънъл инк“ – клон България, а стойността на тръбите била авансово платена от получателя. По констативния протокол от 14.03.2020 г. ищецът е следвало да замени тръбите, което не бил сторил. Оспорва наличието на покрит риск, тъй като вредите не били резултат от обстоятелства, за които превозвачът носи отговорност. Налице бил изключен риск по т.4.22 от Общите Условия, тъй като тръбите паднали от ремаркетото поради неподходящо натоварване и невзети обичайни предохранителни и предпазни мерки. Ответникът оспорва размера на вредите и прави възражение по чл.71 ал.3 ЗАП.

Представена е застрахователна полица № 19 205 1003 *****/10.04.2019 г. за застраховка „отговорност на превозвача на товари по шосе“, удостоверяваща сключен застрахователен договор между „Гип Транс“ ЕООД като застрахован и ЗАД „Армеец“ АД,

по силата на който застрахователят е поел задължението да носи риска от възникване на отговорност за застрахования от неизпълнение на задълженията му по договори за превоз. Покрити са рисковете по клауза Б към Общите условия за застраховка „Отговорност на превозвача на товари по шосе“ за превозни средства влекач № ***** и полуремарке с рег.№ *****. С добавък № 1/10.10.2019 г. страните по застрахователния договор са се съгласили предмет на застрахователно покритие да са превози, извършвани от застрахования с влекач с рег. *****. Аварийен комисар е „Българска сървейорска компания“ ЕООД. Срокът на застрахователно покритие е 11.04.2019 г. до 10.04.2020 г. Съгласно чл.7.4 Общите условия по застраховка „Отговорност на превозвача на товари по шосе“ и клауза Б в сила от 15.06.2017 г. са приложими и са неразделна част от договора.

Представени са Общите Условия по застраховка „Отговорност на превозвача на товари по шосе“. Съгласно т.1.1 застрахователят покрива отговорността на застрахования в качеството на превозвач при превоз на товари. Съгласно т.4.22 не се покрива отговорността на застрахования, произтичаща от неподходящо натоварване и подготовка на транспортното средство.

Представена е фактура № 0000004065/28.02.2020 г. с получател „АГ Булгруп“ ЕООД за заплатена претоварна такса за разтоварване на тръби от кораб.

Със заявка от 11.03.2020 г. „Лоби кар транс и ко“ ЕООД възлага на „Гип транс“ ЕООД да извърши превоз на товар от гр.Варна до с.Тодоричене с платформа с рег.№ ***** и рег.№ *****.

Представена е товарителница за обществен автомобилен превоз в страната № 378569/12.03.2020 г., в която е посочено: товар – 11 бр. тръби с тегло 22 891; изпращач „Пристанище Варна забад“ и получател „Кенпайп индъстрис интернешънъл инк - клон България“ КЧТ автомобил марка МАН с рег. ***** и място на разтоварване с.Тодоричене.

Представен е протокол за ПТП от 12.03.2020 г., удостоверяващ, че водачът на влекач „Ман“ с рег. ***** поради несъобразена скорост при ляв завой е загубил контрол и е излязъл извън платното за движение.

С наказателно постановление от 25.03.2020 г. на ОДМВР на Г. И. Г. е наложено административно наказание „глоба“ за това, че на 12.03.2020 г. при управление на влекач с рег. ***** поради несъобразена скорост е предизвикал ПТП.

Представен е аварийен протокол № 4816/20.03.2020 г., съставен от „Българска сървейорска компания“ ЕООД, в който е удостоверено, че на 16.03.2020 г. при предаване на товар в с.Тодоричене, превозен от на „Гип Транс“ ЕООД, е констатирано, че 11 бр.тръби са повредени и негодни за употреба. В т.10 от протокола е посочено, че товарът е с външна опаковка – транспортни колани като липсва вътрешна опаковка. Установено е, че тръбите са негодни за употреба по предназначение и имат остатъчна стойност в размер 4350.72 лв. като повредите са на стойност 49 243.84 лв. Повредите се дължат на пътен инцидент вследствие на който тръбите се изсипват от товарното помещение на ремаркетото с № ***** , падат и се разпиляват по пътното платно и извън него.

С констативен протокол и споразумение от 14.03.2020 г. към споразумение за доставка на тръби, от който се установява, че „Кенпайп Индъстри Интернешънъл Инк – клон България“ и ищеца е постигнато съгласие, че превозените до с.Тодоричене 11 бр. тръби са деформирани, поради което е невъзможно да се вложат в газопровода. 2 Този файл е копие на електронно подписан документ. В т.3 от споразумението страните са посочили, че тръбите са негодни, с явни дефекти и в този смисъл не се приемат от възложителя като остават за съхранение на площадката на възложителя като е уговорена месечна наемна цена.

Представена е фактура № 124/16.03.2020 г., издадена от „АГ Булгруп“ ЕООД, в качеството на доставчик към „Кенпайп Индъстри Интернешънъл Инк – клон България“, в качеството на получател за окончателното плащане на доставка с предмет на стоманени тръби.

Представено е споразумение № 1/19.12.2019 г., сключено между „Кенпайп

Индъстри Интернешънъл Инк – клон България“ КЧТ в качеството на възложител и „АГ Булгруп“ ЕООД, в качеството му на доставчик, по силата на което доставчикът се е задължил да изпълнява доставката на тръби за от въглеродна стомана за проекта : „Доставки, изграждане и въвеждане в експлоатация на обект „Подмяна на преносен /магистрален/ газопровод“ възложен по договор между ДЗЗД „Канпайп Интернационал“ и „Булгартрансгаз“ ЕАД /чл.2.1/. Основното задължение на доставчика е да произведе и достави тръбите /чл.2.3/, е поел задължението да произведе и достави тръби до Пристанище Варна. Доставката е до място – съответната строителна площадка на Проекта /чл.3.1/ като собствеността и риска за всяка част от тръбите се прехвърля на възложителя при доставката им /чл.3.7/.

Представена е застрахователна претенция с входящ № 100-4082/28.10.2020 г., с която „АГ Булгруп“ ЕООД е поискало от ЗАД „Армеец“ АД да му заплати застрахователно обезщетение в размер 49 243.84 лв. за причинените щети на товар във връзка с превоз, осъществен от „Гип Транс“ ЕООД.

По делото е изслушана съдебно-техническа експертиза, изготвена от вещото лице Н. П.. От даденото заключение се установява, че превозените 11 бр.тръби са негодни за употреба по предназначение и че са били на стойност 53 594.56 лв., а вредата възлиза на 49 243.84 лв. Остатъчната им стойност възлиза на 49 243.84 лв. – на колкото възлиза стойността им по фактура № 124/16.03.2021 г. Критичната скорост на товарния автомобил е била 30 км/ч., което е причина за произшествието. Вещото лице е констатирало, че за укрепване на тръбите са били поставени колани, а поради центробежни сили товарът е излетял надясно. Посочило е, че е било необходимо за укрепване да има и дървени подложки, но такива са липсвали. В съдебно заседание на 05.11.2021 г. вещото лице е пояснило, че тръбите не са били добре укрепени, а освен това скоростта е била по-висока. В случай, че са били ползвани укрепителни подложки, вероятността за настъпване на увреждане на товара е много по-малка. Вещото лице ползвало протокола на аварийния комисар, в който на стр.20 било посочено, че не са ползвани подложки и не е посочено да са били издигнати метални елементи, които да опасват товара.

По делото е изслушана съдебно-авто-техническа експертиза, извършена от вещото лице Ж. Е.. От даденото заключение се установява, че водачът на т.а. „Ман“, с рег. № *****, на ляв завой е напуснал пътното платно от дясно и при навлизане в канавката се е наклонил надясно. Според в.лице процесният завой може да се преодолее без занасяне със скорост от 27.53 км/ч. При движение с по-висока скорост и при внезапно намаляване на скоростта поради намаляване скоростта на движещ се отпред автомобил е невъзможно да се предотврати произшествие. Вещото лице сочи, че процесният товар е следвало да се обезопаси с 5 бр.колани, както и с поне три клина на страна, но по делото няма данни това да е сторено.

В съдебно заседание на 16.12.2021 г. като свидетел е разпитан Г. И. Г., от чиито показания се установява, че работи като шофьор в собствената си фирма „Гип транс“ ЕООД. По възлагане на „АГ Булгруп“ ЕООД извършвал превоз на тръби от гр.Девня – от пристанище Варна запад до с.Тодоричене в Община Луковит през м.март 2020 г. След натоварване на тръбите и потеглянето, на прав участък, поради намаляване скоростта на движещия се пред него л.а.Ауди“ с варненска регистрация, свидетелят намалил скоростта и навлязъл в насрещното платно, след което се е върнал в своето платно, но управляваният от него товарен автомобил се наклонил надясно и е спрял в канавката. Свидетелят твърди, че при натоварване на тръбите поставил 12 колана, които били скъсани при аварията, а по дължината на ремаркетото имало три на брой П-образни стойки, както и монтирани винкели за стабилизирането им. Клинове не са били поставени.

В съдебно заседание на 04.02.2022 г. е разпитан като свидетел Ж. К. Т.. Свидетелят е посочил, че е осъждан с наложено наказание от три години лишаване от свобода – условно. От показанията му се установява, че работи в „Главболгарстрой“ АД и отговаря за пътно-строителните машини. За процесния превоз са били натоварени 11 тръби, а шофьорът на автомобила е участвал при тяхното укрепване – сложил е три реда колани. Освен това автомобилът е разполагал с П-образни профили, както и с дървени трупчета с отвори за тръбите. Свидетелят присъствал на пристанището при натоварването и указвал на шофьора по какъв начин да се обезопасят тръбите. Камионът пристигнал с поставени дървени профили.

При така установената фактическа обстановка, съдът приема следното от правна страна:

Предявен е иск с правно основание чл.432, ал.1 от КЗ, съгласно който увреденото лице, спрямо което застрахованият по застраховка „Гражданска отговорност“ е отговорен, има право да иска обезщетението пряко от застрахователя по застраховка "Гражданска отговорност" при спазване на изискванията на чл. 380.

С договора за застраховка застрахователят се задължава да поеме определен риск срещу плащане на премия и при настъпване на застрахователно събитие да заплати на застрахования или на трето ползващо се лице застрахователно обезщетение. Договорът се сключва в писмена форма като застрахователна полица или друг писмен акт и има следните задължителни реквизити: данни за страните; предмета на застраховката; покрития риск; срока на договора, както началото и края на застрахователното покритие; застрахователната сума и застрахователната премия; дата и място на издаване; подписите на страните.

Легалната дефиниция на застраховането срещу гражданска отговорност се съдържа в чл.429, който го определя като вид застраховане, при което застрахователят се задължава да плати в рамките на определената в договора застрахователна сума обезщетението, което застрахованият дължи на третото лице по силата на своята гражданска отговорност, която в хипотезата на чл.429, ал.1, т.2 от КЗ произтича от неизпълнение на договорно задължение. Застрахователният риск, който е покрит е опасността застрахованият да отговаря пред своя контрагент за вредите вследствие неизпълнение на договорно задължение.

За да се ангажира отговорността на застрахователя, следва да се установи по безспорен начин: 1. наличие на осъществен застрахователен риск, в резултат на което са били причинени имуществени вреди на застрахования; 2. щетата да е настъпила по време на действието на валидно сключен договор за застраховка; 3. договорната отговорност да представлява предвиден и покрит застрахователен риск; 4. застрахованият да е изправната страна в застрахователното правоотношение, което означава да е изпълнил задълженията си по договора, включително и уведомяване на застрахователя в съответствие със законовите изисквания, респективно Общите условия на договора.

Процесният застрахователен договор представлява подвид на договора за застраховка „гражданска отговорност“ като покритият от застрахователя застрахователен риск е отговорността на превозвача на товари по шосе, а в т.1.1 от Общите Условия е предвидено, че се покрива и отговорността на застрахования в качеството на превозвач при превоз на товари.

Разпоредбата на чл.432, ал.1 от КЗ урежда т. н. пряк иск на увреденото лице срещу застрахователя по застраховка "Гражданска отговорност". Прякото право по своето съдържание е имуществено притезателно право. Основанието за неговото възникване е както съществуваща застраховка „Гражданска отговорност", така и гражданската отговорност на застрахования.

В тежест на ищеца е да докаже сключването на имуществена застраховка между ответника и „Гип транс“ ЕООД в ъв връзка с покриване на вреди от ангажирането на

гражданската отговорност на последното дружество като превозвач, както и твърденията си, че е собственик на превозваните стоманени тръби и възложител на превоза; настъпването на покрит риск по договора за застраховка, изразяващо се в увреждане на товара по време на превоза, като докаже фактите относно състоянието, в което са били предадени тръбите на превозвача и състоянието при пристигането им, че това състояние е в причинна връзка с настъпилото ПТП по време на превоза, стойността на стоките. С оглед възражението на ответника за изключен риск ищците следва да докажат и че товарът е бил натоварен и закрепен подходящо за превоза.

По делото е установено, че между ответника като застраховател и „Гип транс“ ЕООД е действал застрахователен договор по застраховка „отговорност на превозвача на товари по шосе“ /подвид на договора за застраховка „гражданска отговорност“/, по който ответникът в качеството на застраховател е поел задължението да носи риска от възникване на отговорност за „Гип Транс“ ЕООД в качеството му на превозвач за превози, извършвани с влекач с рег.№ ***** през периода 11.04.2019 г. - 10.04.2020 г.

Предмет на поетото от застрахователя покритие е рискът от възникване на отговорност на превозвача за вредите от неизпълнение на негово задължение по договор за автомобилен превоз на товари. В периода на действие на застрахователното правоотношение е възникнало правоотношение по договор за автомобилен превоз на стоки, сключен между застрахования превозвач „Гип Транс“ ЕООД и „Лоби Транс и Ко“ ЕООД по заявка от 11.03.2020 г. като „Гип Транс“ ЕООД в качеството на превозвач е поел задължението да извърши превоз на метални тръби от пристанище Варна до с.Тодоричене. В представената товарителница, удостоверяваща превоза се сочи, че „Гип Транс“ ЕООД е приело за превоз товар - тръби, натоварени с влекач с рег. *****, като изпращач на товара е „Пристанище Варна“ ЕАД. Товарителницата удостоверява предаването на стоките и условията по договора, така както е посочено в нея. Нейното издаване не е условие за сключване на договора за превоз и липсата на такава не влече недействителност на превозния договор. В товарителницата се съдържат данни за изпращач, място на товарене и разтоварване, превозвач, получател, съществени особености на превозвания товар и други данни, относими към договора за превоз. Товарителницата съдържа информация единствено за фактическия изпращач на стоките и получателя. Товарителницата не представлява форма за действителност и няма конститутивно действие по отношение на превозното правоотношение.

Товарът по сключения между „Гип Транс“ ЕООД и „Лоби Транс и Ко“ ЕООД договор за автомобилен превоз е приет за превоз и натоварен на влекач с рег. *****, за който е сключен застрахователния договор видно от добавък № 1/10.10.2019 г. към него и следователно в обхвата на застрахователното покритие е и отговорността на „Гип Транс“ ЕООД в качеството на превозвач за вредите от неизпълнение на задължението му по сключения с „Лоби Транс и Ко“ ЕООД договор за превоз по заявка от 11.03.2020 г.

По делото е установено /от протокол за ПТП, аварийен протокол N 4816/20.03.2020 г., заключението на съдебно техническите експертизи/, че вследствие настъпило ПТП на 12.03.2020 г. стоките, предмет на превозния договор са повредени и негодни за ползване по предназначение. Съдът приема че е установено неизпълнение на задължението на застрахования превозвач „Гип Транс“ ЕООД по сключения с „Лоби Транс и Ко“ ЕООД договор за превоз, което поражда отговорност на превозвача за обезщетяване на вредите от това неизпълнение.

Като условие за допустимост на исковата претенция по чл. 432, ал. 1 от КЗ законодателят е въвел изискването увреденото лице да е отправило към застрахователя на делинквента писмена застрахователна претенция при условията и по реда, предвидени в чл. 380 от КЗ. В процесния случай от представените от ищеца доказателства е видно, че последният в качеството си на увредено лице е заявил писмено претенцията си към ответното дружество – застраховател на гражданската отговорност на делинквента /писмо от 28.10.2020 г./. Поради това предявената искова претенция е допустима.

Основателно е възражението на въззивника, че първоинстанционния съд

неправилно е приел, че е недоказаната материално-правна легитимация на ищеца като увредено лице вследствие на застрахователното събитие. Процесният превоз е извършен от „Гип Транс“ ЕООД по възлагане от „Лоби Транс и Ко“ ЕООД. В товарителницата удостоверяваща превоза като изпращач фигурира Пристанище Варна запад, а като получател Кенпап Индъстри. Превозът се твърди да е извършен в изпълнение на споразумение № 1/19.12.2019 г. за доставка на тръби, допълнено със споразумение от 14.03.2020 г., сключени между „Кенпайп Индъстри Интернешънъл Инк – клон България“ като възложител и ищеца, по силата на които е сключен договор за доставка на стоманени тръби като по отношение на увредените от превоза тръби възложителя е отказал получаването им, поради което собствеността и риска върху тях, независимо че са доставени на мястото за разтоварване, не са преминали върху получателя. За тяхното съхранение на площадката на доставката им е уговорена наемна цена, дължима от техния доставчик. Следователно собствеността върху тръбите е на ищеца, който се явява увредено лице от застрахователното събитие.

Ответникът е възразил да е породена отговорност на превозвача като е оспорил механизма на ПТП и е поддържал, че са налице обстоятелства, които превозвачът не е могъл да преодолее, които изключват неговата вина. Въззивният съд намира това възражение неоснователно. По делото е установено, че водачът на влекач с рег. ***** се е движил с несъобразена скорост при извършване на ляв завой /от протокол за ПТП, заключенията на съдебно-техническите експертизи и наказателно постановление от 25.03.2020 г. на ОДМВР/, което е причинило процесното ПТП Въззивният съд споделя становището на първоинстанционния, че не следва да бъдат кредитирани показанията на св.Г., сочещи като причина за произшествието намаляване на скоростта на движещ се пред него л.а. „Ауди“ и то на прав участък от пътя. Тези показания не се подкрепят от останалите събрани доказателства. Още повече, че с подписа си в протокола за ПТП, същият свидетел, в качеството си на участник в ПТП е удостоверил, че ПТП е настъпило при извършването на ляв завой, а в съдебно заседание е посочил, че ПТП е настъпило на прав участък от пътя. От друга страна съгласно чл.75 от ППЗДП задължение на движещия се отзад водач е да спазва такава дистанция от движещото се пред него превозно средство, че да може да избегне удар в него, когато то намали скоростта или спре рязко. Поради тези съображения, въззивният съд счита установено, че превозвачът носи отговорност за вредите, причинени на товара при процесния превоз.

Отговорността на ответника, в качеството му на застраховател по застраховка отговорност на превозвача е функционално обусловена от отговорността на самия превозвач за вреди, причинени по време на превоза /в този смисъл е ТР 2/2012 г. на ОСТК/. Ответникът е направил възражение за наличие на изключен риск като е поддържал наличие на хипотезата на т.4.22 от Общите условия на договора за застраховка, поради неподходящо натоварване.

Застрахователният риск е съществен елемент от застрахователното правоотношение. Според приетото в правната теория и съдебна практика, застрахователният риск е обективно съществуваща възможност от увреждане на определено имуществено или неимуществено благо. В зависимост от вероятността да настъпи застрахователното събитие, от степента на риска, застрахователят определя размера на застрахователната премия, застрахователната сума, времетраенето на договора. С оглед свободата на договаряне - чл. 9 ЗЗД, страните могат да постигнат съгласие кои рискове се покриват от застрахователния договор и за кои застрахователят не поема застрахователна закрила. Изключени рискове са тези, за които застрахователят отнапред обявява на застрахования, че не поема задължение за обезвреда на причинените на застрахования вреди при настъпване на застрахователно събитие изобщо или ако не бъдат изпълнени допълнителни условия (решение № 224 от 20.07.2015 г. по т.д. № 4554/2013 г., ТК, I ТО на ВКС).

В застрахователния договор, с т.4.22 страните са постигнали съгласие да не се покрива отговорността на застрахования, произтичаща от/при неподходящо натоварване и подготовка на транспортното средство.

Пряката причина за увреждането на товара в процесния случай е настъпването на ПТП, а не неподходящото натоварване на тръбите. Това само по себе си изключва приложението на чл. 4.22 от Общите условия. По делото не са ангажирани доказателства доколко причинените на товара вреди биха били избегнати в случай на тяхното по-добро укрепване.

От друга страна комплексното обсъждане на представения аварийен протокол и от заключенията на съдебно-техническите експертизи съдът установява, че стоманените тръби, предмет на превоза са имали външна опаковка – транспортни колани като вътрешна опаковка е липсвала. Това обаче не може да бъде квалифицирано като неподходящо натоварване. Вещите лица, изготвили техническите експертизи са посочили, че при натоварване на стоманените тръби е било необходимо да има дървени подложки /в.л. П./, както и поставени клинове между тях /в.л. Е./. От показанията на св.Т. се установява, че влекачът е разполагал с дървени трупчета с отвори, в които са поставени тръбите и П-образни профили, които били допълнително укрепени с Х-образни колани. Действително в аварийния протокол № 4816/20.03.2020 г. е посочено, че товарът е бил обезопасен с колани, но по делото не е установено на какво се дължи неотбелязването на наличието на подложки и П-образни профили като съдът намира, че то може да е поради пропуск на лицето, попълвало протокола. Съдът съобразява и обстоятелството, че аварийният протокол е изготвен четири дена след ПТП като превозвания товар вече е бил разтоварен. Свидетелят Г. също дава сведения за наличие на П-образни стойки.. Поради това въззивният съд приема, че процесните стоманени тръби са били подходящо натоварени, което обуславя основание за ангажиране на отговорността на застрахователя и съответно липса на изключен риск.

Относно размера на дължимото застрахователно обезщетение, въззивният съд намира, че съгласно чл. 386, ал. 1 от КЗ, обезщетението не може да надхвърля застрахователната сума /лимита на отговорност/. Обезщетението не може да надвишава действителната /при пълна увреда/ или възстановителната /при частична увреда/ стойност на застрахованото имущество. За действителна се смята стойността, срещу която вместо застрахованото имущество може да се купи друго със същото качество. За възстановителна стойност се смята цената за възстановяване на имуществото от същия вид, в това число всички присъщи разходи. Начинът на определяне размера на дължимото застрахователно обезщетение при иска по чл. 405 КЗ, съответно чл. 410 КЗ, чл. 411 КЗ и чл. 432 КЗ се определя в рамките на договорената максимална застрахователна сума, съобразно стойностния еквивалент на претърпяната вреда, който не може да надхвърля действителната стойност на увреденото имущество, определена като пазарната му стойност към датата на увреждането, съответно възстановителната стойност, която е цената на възстановяване на имуществото от същия вид, в това число всички присъщи разходи за доставка, строителство, монтаж и други, без прилагане на обезценка. Следователно, застрахователната сума съставлява една максимална горна граница на дължимото обезщетение за срока на действие на договора, но не винаги подлежи на изплащане в пълен размер. При настъпване на застрахователно събитие в срока на договора е необходимо да бъде установен размерът на вредата към деня на настъпване на събитието. Доказването на размерът на вредата е в тежест на застрахователя по имуществената застраховка. Ако застрахователната сума е под размера на вредата, дължимото застрахователно обезщетение ще е до размера на застрахователната стойност. В тази насока е и задължителната практика на ВКС, постановена по чл. 290 ГПК - решение № 37 от 23.04.2009 г. по т.д. № 667/2008 г. на ВКС, I ТО, решение № 79 от 02.07.2009 г. по т. д. № 156/2009 г. на ВКС, I ТО, решение № 22 от 26.02.2015 г. по т.д. № 463/2014 г. на ВКС, II ТО, решение № 209 от 30.01.2012 г. по т. д. № 1069/2010 г. на ВКС, II ТО, решение № 235 от 27.12.2013 г. по т. д. № 1586/2013 г. на ВКС, II ТО. За установяване на размера на претърпяната вреда е изслушана съдебно-техническа експертиза, която е установила, че тръбите са неизпълзваеми и претърпяната от ищеца вреда възлиза на 49 243.84 лв., която сума е възприета и в изготвения аварийен протокол.

Направеното възражение за изтекла давност е неоснователно, тъй като ищецът

е отправил в рамките на 1-годишния срок претенцията си към застрахователя на превозвача.

С оглед изложеното обжалваното решение следва да бъде отменено и предявеният иск – уважен.

По отношение на разноските:

При този изход на делото отговорността за направените разноски, включително за тези на другата страна е на въззиваемия, който следва да заплати и тези, направени от въззивника, но при липса на направено искане от страна на последния, такива не следва да се присъдят.

Воден от горното съставът на Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение от 09.03.2022 г. по т.д.№ 804/2021 г. СГС, ТО, 4 състав и вместо него ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА ЗАД „Армеец“ АД да заплати на „АГ Булгруп“ ЕООД на основание чл.432, ал.1 от КЗ сумата 49 243.84 лв., представляваща застрахователно обезщетение за вреди, причинени вследствие ПТП от 12.03.2020 г. на 11 бр.тръби, превозвани на т.а.“Ман“ с рег.***** и полуремарке с рег.*****, с превозвач на товара „Гип транс“ ЕООД, ведно със законната лихва върху тази сума считано от 11.05.2021 г. до нейното окончателно изплащане.

РЕШЕНИЕТО подлежи на касационно обжалване пред Върховен касационен съд в 1-месечен срок от съобщаването му на страните при условията на чл.280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____